

Грамадска-палітычнае жыццё БССР у 1945 – 1991 гг.

План

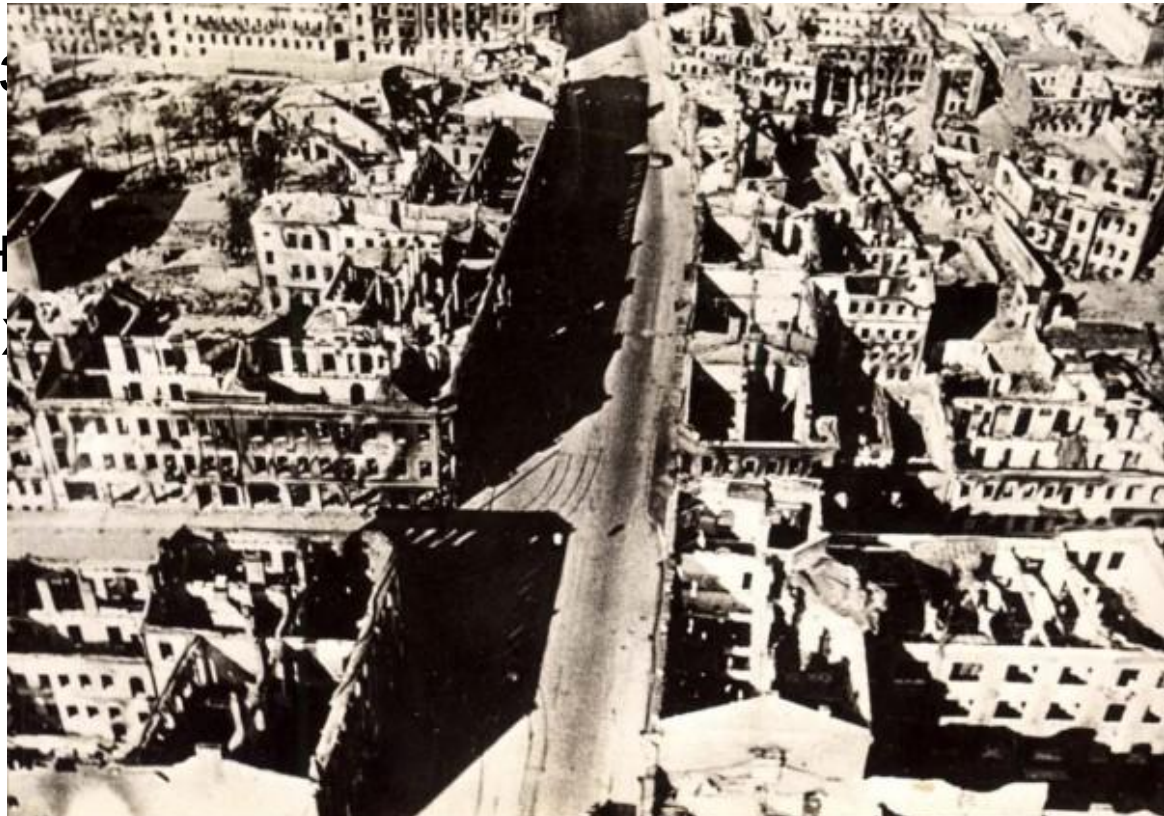

- **Асноўныя этапы ў грамадска-палітычным жыцці БССР ў 1945 – 1991 гг.**
- **Спробы рэформ савецкай грамадска-палітычнай сістэмы ў сярэдзіне 1980-х гг.**
- **Дзяржаўны пераварот у жніўні 1991 г. і распад СССР. Абвяшчэнне суверэннай Рэспублікі Беларусь.**

Аднаўленне і развіццё рэспублікі ў 1945 – 1953 г.

- загінула больш за **2 200 000** чалавек
- знішчана **209** гарадоў і раенных цэнтраў, **9 200** вёсак (637 – раджыхарамі)
- Разбурана **85 %** эканомікі (10 338 прамысловых прадпрыемстваў).

Аднаўленне эканомікі

- Праходзіла ў два этапы:
 - канец 1943 – 1945 гг.
 - 1946 -1950 гг. (4-я пяцігодка)

Асаблівасці :

- страшэнныя разбурэнні на тэрыторыі Б. у гады Вялікай Айчыннай вайны (у СССР у 1945 г. аб'ём прамысловасці - 82 % ад узроўню 1940 г., у БССР – толькі 20 %.)
- рэзкае пагаршэнне міжнароднага становішча (“Фултанская прамова” У. Чэрчыля ў сакавіке 1946 г.) – пачатак “**халоднай вайны**”
- змена геапалітычнага становішча БССР – мяжа адсунута на Захад, магчымасць будаўніцтва аб'ектаў цяжкай індустрыі і ВПК.

Галоўныя напрамкі прамысловага развіцця пасляваеннай Беларусі

- паскораны рост машынабудавання, металаапрацоўкі, электраэнергетыкі, паліўнай прамысловасці, будаўнічых матэрыялаў.
- за 4-ю пяцігодку адноўлена і пабудавана і каля 6 тыс. прадпрыемстваў, у тым ліку 180 буйных.

Новабудоўлі БССР (1950 г.)

Дасягненні ў сацыяльнай сфер

1947 г.:

- адмена *картачнай сістэмы*
- *грашовая рэформа*
- *павялічан заробак* нізкааплачным работнікам
- *трохкратнае зніжэнне цэн* на шэраг тавараў

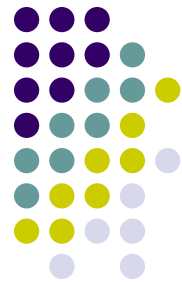

Рэпрэсіі у пасляваеннай Беларусі.

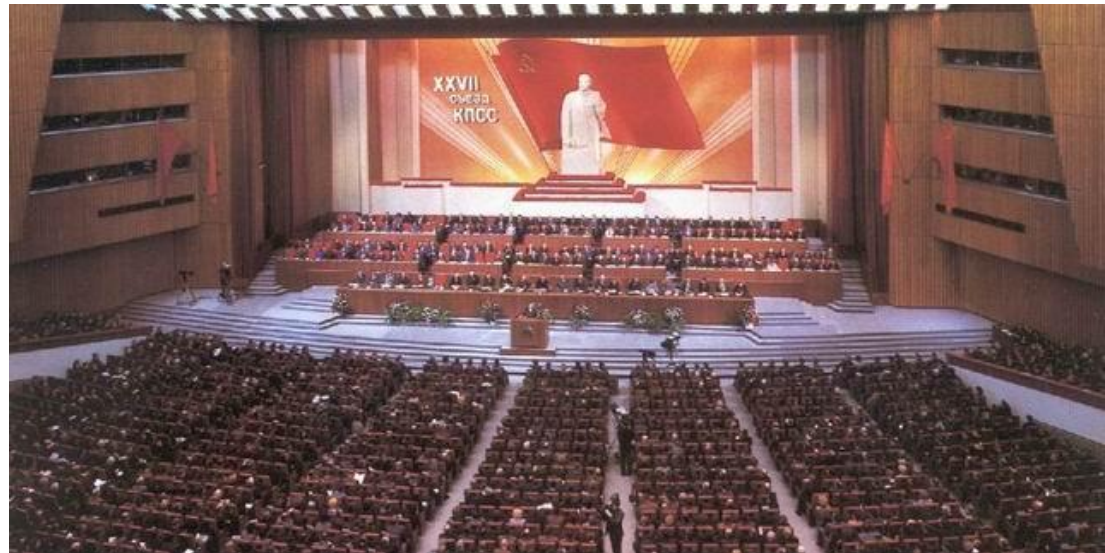
- Арышты і дэпартацыі ваеннапалонных, патрыятычнай моладзі
- Высяленне “кулакоў” з Заходняй Беларусі
- “Справа касмапалітаў” (1948 -1953)
- “Справа М. Саевіча”(1951)
- Забаронены **генэтыка і кібернэтыка** як “ілжэнавукі” (акадэм. А.Р. Жэбрак)

- ***XX з'езд КПСС (1956) – асуджаны “культ асабы” Сталіна***
- ***XXII з'езд КПСС (1961) – новая Праграма КПСС - будаўніцтва камунізму***

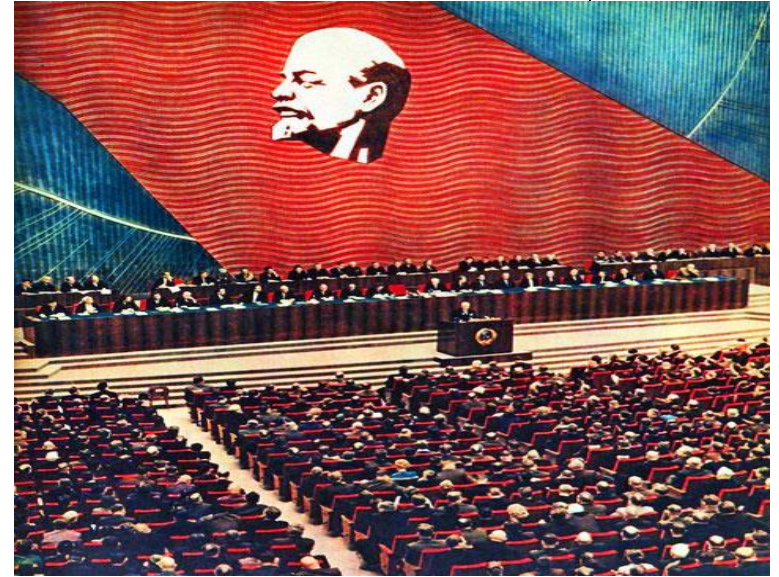
КПСС – галоўная палітычная сіла БССР

- Колькасць *камуністаў* у БССР:

48 200 у 1946 г.

688 000 у 1985 г.

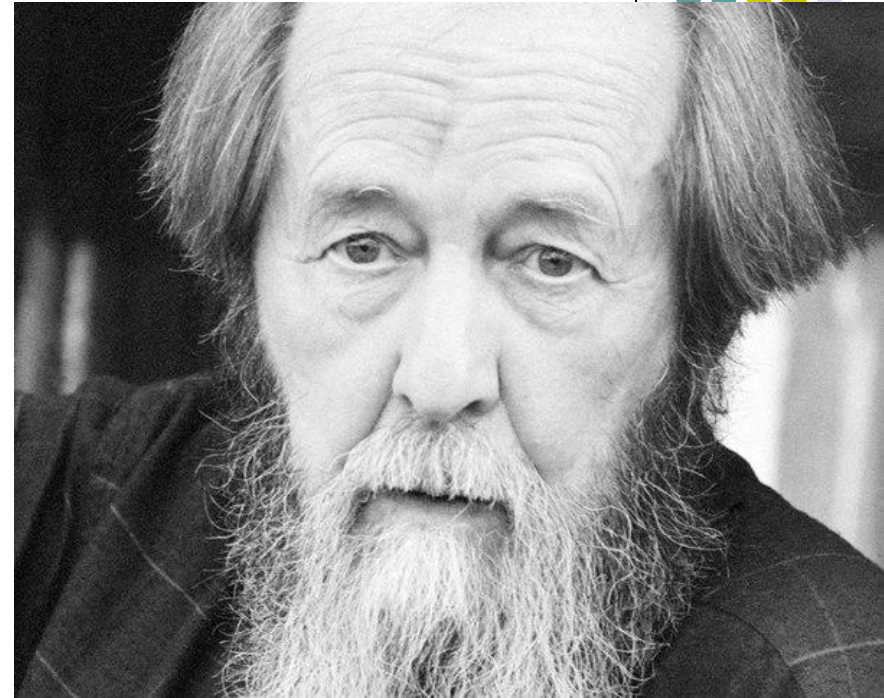
- Колькасць *членаў ЛКСМБ*:

200 000 у 1946 г.

- **1 500 000** у 1985 г.

Хрущёвская “адліга”

Асаблівасці сацыяльна-эканамічнага развіцця ССРСР БССР пасляваеннага перыяду

- **Спроба рэфарміравання эканамічнай сістэмы краіны (найбольш актыўна праходзіла ў 50-х – першай палове 60-х гг.);**
- **Паступовае запавольванне тэмпаў сацыяльна-эканамічнага развіцця (70 – 80-х гг. XX ст.).**

Рэформы ў сельскай гаспадарцы

- **Рэформа Г.М. Маленкова**
(верасень 1953)
- **«Цэлінная эпапея» (1954 -1963)**
- **“Касыгінская рэформа”(1965)**

Разбурэнне храмаў пры Хрушчове

Рэформа Г.М. Маленкова (верасень 1953)

- спісаны **дзяржаўныя недоімкі** (1,5 млрд. пудоў зярна)
- **закупачныя цэны** на сельгаспрадукцыю за перыяд 1950 – 1955 г. **узраслі ў тры разы**
- , пачаў уводзіцца **прынцып планавання “знізу”**
- Больш чым у два разы **узрасло фінансаванне** вескі (з 7,6 % у 1950 г. да 18 % у 1955 г.).
- Зменьшаны, а пасля адменены **абавязковыя дзяржпастаўкі з асабістых гаспадарак** сялян, скасаваны **налог на хатнюю жывелу**

Цэліна

- Засваенне цалінных стэпаў Паўночнага Казахстана, Сібыры і Алтая
- Удзельнічала **30 000** партработнікаў, **120 000** спецыялістаў і шматлікія студэнцкія атрады
- было засвоена **42 млн. га** замест запланаваных **13 млн. га.**
- «з'ела» **20 %** бюджэтных асігнаванняў сельскай гаспадаркі

Цэліна

- **правалены** семы пяцігадовы план (1959 – 1965) у сельскай гаспадарцы. Замест запланаваных **70 %** атрымаўся толькі **15 %** **рост.**
- вызвала **заняпад** расійскага Нячэрназем'я
- у 1963 г. СССР **упершыню закупіў збожжа за мяжой** (за золата

Атрыманне пашпартоў калгаснікамі

- Не мелі пашпартоў на працягу 1933 – 1958 гг.
- Атрымалі пашпарты ў 1958 г.
- У 1960 – 1964 гг. веску пакінулі 8 млн. чалавек, з іх 7 млн. – моладзь.

“Касыгінская рэформа” (1965)

- павелічэнне закупачных цэн
- спісанне запазычанасці з калгасаў
- меліярацыя зямлі за кошт дзяржавы
- дазвол на падсобныя промыслы
- **упершыню калгаснікі пачалі атрымліваць гарантаваную аплату за працу і пенсіённае забеспячэнне**

Сельская гаспадарка Беларусі ў пачатку 1980-х гг.

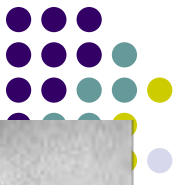
- **1,7%** агульнай па СССР плошчы сельгас. угоддзяў
- Мяса - **5,8 %** (ад аб'ёмаў вытворчасці ў СССР)
- Бульбы - **16 %**,
- Ільнопрадукцыі - **25 %**
- Доля паставак у агульнасаюзны фонд:
 - 📧 мяса - **12 %**
 - 📧 малака – **14 %**.

Колькі чалавек карміў адзін сельскі працаўнік ў сярэдзіне 80-х г. ?

- У СССР – 10 - 12 чалавек.
 - У ФРГ - 40 чалавек
 - у ЗША – 80,
 - У Бельгіі – звыш 90
-
- Прадукцыйнасць працы ў сельскай гаспадарцы СССР - 20 % ад прадукцыйнасці амерыканскіх фермераў.

Вядомыя вучоныя Масквы і Ленінграда ў БССР

- фізік **А. Н. Сеўчанка**
(аптычная
фізіка)
- матэматыкі
Б.І. Стэпанаў
і **Н.П. Еругін**

- акадэмік
А.В. Лыков
(тэплафізіка)

- стваральнік першай
у свеце АЭС
акадэмік ***А.К. Красін***

Новыя галіны вытворчасці БССР (1950- 1980 гг.)

- хімічная, горнахімічная і нафтаперапрацоўчая прамысловасць
- радыётэхнічная і радыёэлектронная прамысловасць,
- абарончы комплекс аптычнага прыборабудавання.
- Толькі ў першай палове 1960-х гг. увайшлі ў строй **300 буйных прамысловых прадпрыемстваў**

Новыя гарады

- Наваполацк
- Салігорск
- Светлагорск
- Навалукомль

- **палову агульнасаюзных аб'ёмаў калійных угнаенняў,**
- **1/6 трактароў**
- **1/7 металарэзных станкоў**

- 1974 г. - звыш 9 млн. чалавек (дасягнуты даваенны ўзровень)
- У сярэдзіне 1980-х гг.: больш за 10 млн. чалавек.

- *гарадскія жыхары:*
 - 1961 г. – 33 %
 - 1981 г. - 57%

Кіраўнікі Савецкай Беларусі

- ***К.Т. Мазураў***
(1956 -1965)

- ***П.М. Машэраў***
(1965 -1980)

Дасягнення абароннага комплексу

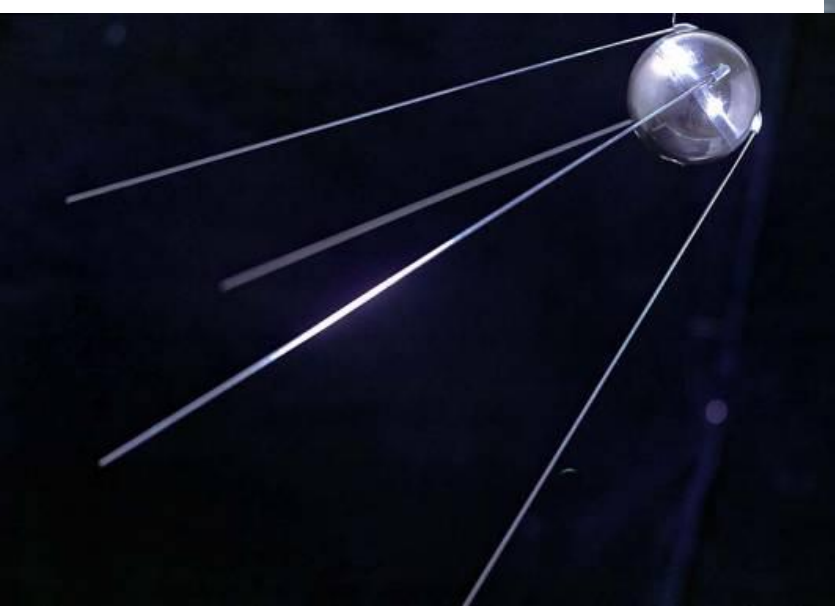

- першая у свеце вадародная бомба
- міжконтынаентальная
балістычная ракета
- штучны спутнік
- 12 красавіка 1961 г. - палет першага ў свеце касманаўта Юрыя Гагарына.

Первой в Советском Союзе бомбы создателем Андрей Сахаров

«РИА Новости» © 2000
 Любое использование этой публикации возможно только с письменного согласия «РИА Новости». По вопросу использования обращаться по телефону +7 (495) 645-6601 (8 7251) или e-mail: info@ria.ru

Дасягненні ў сацыяльнай сферы

- Даходы насельніцтва за 1970 - 1960 гг. павялічыліся ў 1,8 разы.
- За 1960–1985 гг. :
 - затраты на сацыяльнае забеспячэнне выраслі ў 8 разоў,
 - на адукацыю і культуру – у 5 разоў,
 - на медыцынскае абслугоўванне і фізічную культуру – у 4 разы.

“Даганяльная” мадэль савецкай эканомікі і негатыўныя з’явы ў прамысловасці

- Захаванне дыспрапорцыі паміж цяжкай (70 %) і лёгкай (30 %) індустрыяй
- зніжэнне тэмпаў эканамічнага росту
- маруднае укаранення дасягненняў НТП
- нізкая інтэнсіфікацыя вытворчасці
- нізкая прадукцыйнасць працы
- нізкая якасць вырабленай прадукцыі

Негатыўныя з'явы у грамадска-палітычным жыцці

- Расчараванне ў ідэалах камунізму
- Маральная дэфармацыя часткі грамадства (хабарніцтва, п'янства і г.д.)
- Недастатковае вырашэнне сацыяльных праблем
- Ускладненне экалагічнай сітуацыі